

סימן נ

אשר תחייב

איסור נדה ויולדת לעתיד לבוא

ויש להעיר שכן פי' גם השל"ה (תושב"כ סוף פ' ויצא) שכתב לפרש דברי הגמ' "כמו תרנגולת" – שיש בה שלל ביצים שנתעברה בפעם אחת ואח"כ יוצא מהשלל כל יום ויום ביצה, וכן הזרע שיזרע הבעל בהאשה לא תהא שום טיפה לבטלה, ותלד כמה וכמה ולדות מעיבור אחד; אבל אין הכוונה שיהי' הבעל נזקק לאשתו דבר יום ביומו, עיי"ש. וכן פי' בחי' הגר"א שבת שם.

אבל לכאור' אכתי צ"ע לפי פירש"י שכתב בהדיא ש"משמשת בכל יום וכו'", שהרי היא טמאה טומאת לידה?

עתידה אשה שתלד בכל יום

– על איזה זמן דימוה"מ קאי

ולכאור' יש לתרץ דרש"י יפרש דמימרא זו קאי על הזמן שלאחר תחיית המתים – דאז אמרינן דמצוות בטלות לע"ל; וכמ"ש אדמו"ר הזקן באגרת הקודש סי' כו (קמה, א), דמ"ש רז"ל דמצוות בטילות לע"ל היינו בתחיית המתים, אבל לימות המשיח קודם תחיית המתים אין בטלים, עיי"ש (ובשיעורים בס' התניא שם בהערה 57 ביאר הרבי דזה קאי לשיטת התוס' בנדה סא, ב עיי"ש בארוכה). – ובמילא לא קשה מטומאת לידה.

אבל לאידך גיסא יל"ע, דא"כ למה לא פי'

ידוע מאמר רז"ל בשבת (ל, ב): "יתיב ר"ג וקא דריש – עתידה אשה שתלד בכל יום שנאמר הרה ויולדת יחדיו (ירמי' לא, ז)", ופירש"י וז"ל: "ביום שהרה זה יולדת ולד אחר כמו תרנגולת, וכיון שמשמשת בכל יום נמצאת יולדת כל יום וכו'", עכ"ל. וכבר הקשו המפרשים איך יתכן שמשמשת ככל יום ויולדת בכל יום, הרי היא טמאה מלידה הראשונה טומאת יולדת?

ובאגרות קודש כ"ק אדמו"ר חכ"ג (ע' רצו, ונדפס גם בלקוטי שיחות חיי"ב ע' 178) – כתב וזלה"ק: "להערתו איך אפ"ל תלד אשה בכל יום כיון שאיסור טומאתה לא ישתנה (אגה"ק סכ"ו) – הרי באווארענט שם על אתר והוסיף "מביאה אחת" (תהי' אח"כ הלידה כמה ימים). ועי' עוד פי' בלקוטי הש"ס להאריז"ל והצ"צ במילואים לתהלים (כ, יו"ד) – ודלא כחדא"ג מהרש"א (שבת ל, ב). עכלה"ק.

וראה גם בס' שיעורים בס' התניא (אגה"ק ע' 1675) ששם נתבאר כן בארוכה, ומביא שם מהגמ' נדה (כו, א) דמביאה אחת היתה לידה של ב' וולדות ובין לידה אחת להשני' הי' הפסק זמן של ג' חדשים, וכן הכא – שהפירוש הוא דמביאה אחת תלד ולד אחר בכל יום. ובמילא לא קשה כנ"ל שהיא טמאה לביאה אחרת, כיון שהכוונה הוא לביאה אחת, עיי"ש.

כן גם אדה"ז שהכוונה בפשטות – שמשמשת בכל יום ויולדת בכל יום, וקאי על הזמן דמצוות בטילות – כמ"ש אדה"ז בעצמו אח"כ שם?

וי"צ לתרץ עפ"י מה שנתבאר בלקוטי שיחות חכ"ז (בחוקותי א) לפי שיטת הרמב"ם – שישנם ב' תקופות בימות המשיח: בתקופה הא' סב"ל דעולם כמנהגו נוהג, ואין בין עוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות לבד, משא"כ בתקופה הב' יהי' ביטול מנהגו של עולם, עיי"ש.

ובהערה 77 שם ביאר, דלכאוו, כיון שהרמב"ם מודה שבתקופה הב' יהי' ביטול מנהגו של עולם, א"כ למה כתב בפירוש המשניות (סנהדרין בהקדמה לפ' חלק) דהפ"י במאחז"ל (שבת ל, סע"ב) "עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת" הוא: "לפי שבנ"א אומרים כשימצא אדם דבר מוכן ומזומן – פלוני מצא פת אפוי ותבשיל מבושל וכו'", היינו שמפרש מאמר זה דלא כפשוטו, אף שבפשטות מזה שמחוי לי' ר"ג משמע שכוונתו כפשוטו, ולמה לא פירש דקאי על תקופה הב'?

ומתרין, כי הכתוב "יהי פיסת בר בארץ" (תהלים עב, טז) שממנו למדו ש"עתידה כו" – בא בהמשך להכתוב (שם, א) "לשלמה אלקים משפטיך למלך תן וצדקתך לכן מלך", דקאי על מלך המשיח. ועד"ז הוא בנוגע לשאר המימרות בשבת שם לפנ"ז, כי בכל הפסוקים מדובר בהמשך לביאת מלך המשיח והגאולה שעל ידו, ולא סתם תיאור מצב שיהי' בעולם בפ"ע, עיי"ש.

ובנוגע למימרא זו ד"עתידה אשה שתלד בכל יום" (בשבת שם) כמ"ש "הרה ויולדת יחדיו", הרי כתיב בהדיא בירמי' ד"הנני מביא אותם מארץ צפון וגו' הרה ויולדת יחדיו", – הרי מוכח בהדיא דזה קאי על תחילת ימות המשיח לפני הזמן דתחיית המתים. ולכן הוכרח אדה"ז לפרש דהפירוש הוא מביאה אחת. ולפי"ז גם לפי רש"י אין לתרץ כן.

לע"ל הקב"ה מתיר אסורים

ונראה לתרץ פירוש רש"י עפ"י מ"ש במדרש שוחר טוב (תהילים מזמור קמו, מובא גם בילקוט ראובני פ' שמיני ע' 34 ד"ה 'המתיר'): "מהו מתיר אסורים – אין איסור גדול מן הנדה שהאשה רואה דם ואסרה הקב"ה לבעלה, ולע"ל הוא מתירה", עיי"ש.

ונתבאר בלקוטי שיחות חי"ד (ואתחנן ב – סעי' ז) דדם נדה נגרם ע"י חטא עה"ד, שירדה זוהמא בבני אדם (וראה גם לקוטי שיחות ח"ג ע' 983). ובהערה 59 ביאר, שעפ"י יומתק מרז"ל (מדרש תהלים קמו, ד) דלע"ל מתיר איסור נדה: כי לע"ל יתברר העולם מהטומאה של חטא עה"ד, וכל פרטי הטבע יהיו טהורים. וכן נתבאר בארוכה ברשימות חוברת יב ע' 31, דלע"ל גם אם תראה דם – אין על זה דין נדה. וכ"כ ברשימות חוברת מ"ט ע' 13, וראה גם בס' 'הדרנים על הש"ס' ע' תעח הערה 65 (וראה גם בחוברת צ"ב שהביא זה, והוכיח מזה דאיסור נדה אינו משום סכנה; דאי נימא שהוא משום סכנה – מהו החידוש דלע"ל מתיר איסור נדה, והרי אין בזה

דברי המדרש תהלים דעתיד הקב"ה להתיר איסור נדה – כתב וז"ל: "וראה אגה"ק סכ"ו שלע"ל יצטרכו לידע דיני טומאת יולדת ואינו מזכיר טומאת נדה וראה אוה"ת בראשית ע' נא". עכ"ל.

הרי משמע מזה דסב"ל להרבי – דהמדרש תהלים איירי רק אודות טומאת נדה, ולא בטומאת לידה. ולפי"ז לכאור' צ"ל דטומאת לידה אינה קשורה עם חטא עה"ד (ועי' גם בשיחת י"ט כסלו תשכ"ג הנ"ל, ששם דייק הרבי דהמדרש איירי רק אודות איסור נדה ולא איסור זיבה עיי"ש) – ולא כהנ"ל. וכ"כ בלקוטי שיחות שם חי"ד ע' 260 (ממכתב כ"ד תמוז תש"ט).

ויל"ע בזה ממ"ש הרמב"ם בהקדמתו לס' טהרות (הובא במלאכת שלמה אות ט) וז"ל: "וידוע מלשון התורה שטומאת נדה וטומאת יולדת א', אמר הש"י כימי נדת דותה תטמא, ואמר וטמאה שבועים כנדתה וכו'" עכ"ל, – דמשמע מזה שהם ענין אחד?

ובשו"ת 'בית דוד' (לבעל ה'נחלת דוד') סי' כ"ד דן בדין אין מחזיקין מאיסור לאיסור, וסב"ל דאין מחזיקין מאיסור נדה לאיסור יולדת כיון שהם איסורים נפרדים. וכתב שם בתוך דבריו, דאף אם נרצה לדחוק ולומר דכיון דכתיב בקרא "כימי נדת דותה תטמא" א"כ דין הנדה ודין היולדת כחד איסור חשבינן להו, מ"מ זה אינו נראה כלל, משום דנהי דלענין טומאה אפשר לאחשביה כחד איסור כיון דשווים הם לענין טומאתם ולענין איסורם,

התרת איסור מצ"ע אלא הסרת סיבת האיסור דסכנה – ובטל האיסור בדרך ממילא, עיי"ש). ועי' גם בשיחת י"ט כסלו תשכ"ג סעי' ח, ובשו"ת דברי יציב חי"ד סי' ק"י.

ולפי"ז י"ל דרש"י סב"ל דמימרא זו ^{אח"כ 1234567} ד"עתידה אשה שתלד בכל יום" סב"ל כדיעה זו במדרש דעתיד הקב"ה להתיר איסור נדה, וסב"ל שכן הוא גם כנוגע לטומאת לידה, ובמילא שפיר שייך לומר שמשמשת בכל יום ויולדת בכל יום. **וראה** בס' אגרא דכלה (פ' תזריע) על הפסוק "אשה כי תזריע וילדה וגו'", שכתב וז"ל: "נ"ל, דהנה צער הריון והלידה וטומאתה נמשך מחטא חוה וזוהמת נחש כנודע, ולע"ל יהי' הרה ויולדת יחדיו – כי תופסק זוהמת הנחש, ממילא לא יהי' שום טומאה בלידה. וזה שרמזה התורה: "אשה כי תזריע" ואח"כ "וילדה זכר", דהיינו שיהי' המשך זמן בין הזריעה והלידה – אז "וטמאה וגו'", משא"כ כשיבוא הזמן שתהי' הזריעה והלידה יחדיו – אז לא תטמא כנ"ל, עכ"ל. ועי' גם בס' חסד לאברהם (מעין חמישי נהר ל"ו) שכ"כ, שלע"ל לא יהי' נדה ומצורע ולידה. ועי' גם בס' אגדת אליהו ירושלמי שקלים פ"ו, שפי' דברי הירושלמי שם – דלע"ל לא יהי' טומאת נדה בעולם. דלפי"ז יש לתרץ שכן סב"ל לרש"י, וא"ש.

טומאת נדה ויולדת חלוקים הם

אמנם עי' בלקוטי שיחות חי"ד שם בהערה 58 הנ"ל, דלאחר שהביא

מצוות גם עבדים ושפחות מצווין, וא"כ ה"ה טומאת לידה.

ובקובץ שיעורים פסחים שם (אות לט) כתב די"ל דהברייתא לא ניחא לי' ללמוד מ"לה לה", דיש לחלק דטומאת לידה שאני, שהטומאה באה מחמת הולד הנולד, וכיון דבשפחה הולד אין לו חיים, שאין הולד מתייחס אחרי האם, לכן י"ל דליכא בה טומאת לידה, כיון דאין זה ולד שלה, במילא אין לה טומאה. אבל למ"ד דילפינן דין זה מ"לה לה", סב"ל שאין הטומאה באה מצד הולד, אלא עצם הלידה גורמת הטומאה, ובמילא אין נפק"מ אם הולד מתייחס אחרי' או לא, דסו"ס יש בה לידה, ובמילא שפיר ילפינן מלה לה, עיי"ש.

ולפי דבריו יש לבאר, דאי נימא דטומאת לידה הוא מצד הולד, נמצא דאינו דומה לטומאת נדה, שהיא טמאה מצ"ע, במילא יש לחלק ביניהם וכדעת אדה"ז; אבל אי נימא שהיא טמאה מצ"ע, ולא מצד הולד, י"ל שאין מחלקים ביניהם, וכפי שנת' לדעת רש"י.

דעה אחרת במדרש שוחר טוב

ויש להוסיף דבמדרש שוח"ט (סוף מזמור עג) כתב: "בעולם הזה אדם הולך ומשמש עם אשתו נדה אין מי שיעכבנו, אבל לע"ל האבן זועקת ואומרת לו נדה היא", עיי"ש, ולכאור' זה סותר למ"ש במזמור קמו שהקב"ה מתיר איסור נדה.

וראה בס' לב חיים או"ח סי' לב שהקשה כן, וכתב דאין לתרץ דפליגי אם מצוות בטילות לע"ל או לא, דהרי גם

מ"מ לענין קרבן ודאי דחלוק איסור יולדת מאיסור נדה – ובזה בודאי אמרינן אין מחזיקין מאיסור לאיסור, עיי"ש בארוכה, ולכאור' שקו"ט זה קשור בהנ"ל. **ולפי** המבואר בהערה הנ"ל, יש לפרש כוונת הרמב"ם בפיהמ"ש, דלפועל טומאת יולדת כטומאת נדה בנוגע להאיסורים ששויים הם וכו', אבל סיבת הטומאות חלוקות המה, וראי' לזה, שהרי הרמב"ם שם הזכיר גם טומאת זיבה – שהכל אחד, וטומאת זיבה הרי אינו קשור עם חטא עה"ד (וכמבואר בשיחת י"ט כסלו תשכ"ג הנ"ל שהו"ע דחולי, עיי"ש), – וא"כ עד"ז ^{אוצר החכמה} אפ"ל לגבי טומאת יולדת.

ולפי המבואר בהערה מובן גם למה לא פי' אדה"ז כרש"י ש"משמשת בכל יום" וסב"ל כהמדרש תהלים דלע"ל יותר איסורי נדה ויולדת, דלהנ"ל מובן, דסב"ל לאדה"ז דרך איסור נדה יותר אבל לא איסור יולדת, וכפי שנתבאר בהערה בדיוק לא נקט אדה"ז גם איסור נדה, ולכן הוכרח לפרש שהכוונה "מביאה אחת". ^{אוצר החכמה}

אבל לפי רש"י אפ"ל דסב"ל דגם איסור יולדת יותר כמו איסור נדה, וכמ"ש בס' אגרא דכלה, ולכן שפיר פי' הגמ' שמשמשת בכל יום.

ואולי יש לבאר בזה, דהנה בפסחים ט, א, בתוד"ה "בשפחתו" הביאו ראי' מבריייתא דתו"כ פ' תזריע, דגם שפחה מטמאה בלידה מדכתיב "אשה". אבל ביבמות עד, ב, ובע"ז מב, א, ונדה טו, ב, כתבו התוס' דילפינן לה מהגז"ש ד"לה לה מאשה", שמשם ילפינן דכל מצוות שנשים

ואפ"ל דהמדרש במזמור עג סב"ל דמתיר
אסורים קאי על בהמות טמאות,
וכדיעה הראשונה במזמור קמו, אבל לא
איסור נדה, וא"ש.

המדרש שאומר דהקב"ה מתיר איסור נדה
סב"ל דמצוות אין בטילות, דאם בטלות –
אי"צ להתיר איסור נדה דוקא, שהרי כל
המצוות בטלות, עיי"ש.

החלק השני

החלק השני

החלק השני

סימן נא

אילני סרק לע"ל יתנו פירות

פירות לעתיד לבוא? כי התורה בעצמה
חילקה בזה, ואמרה עץ אשר תדע כי לא עץ
מאכל הוא אותו תשחית גו' דהיינו
שהאיסור הוא לקצוץ אילן שהוא (עתה)
בסוג "עץ מאכל" (ואילן שהוא בסוג זה גם
בחורף אסור לקצוץ); אבל אילן שאינו
בסוג זה שהוא אילן סרק אעפ"י שלעתיד
לבא יטעון פירות – אינו בכלל האיסור
(ובפרט ע"פ דלקמן בפנים בסעי' ו' דזה
שלעתיד לבוא יטענו פירות הוא חידוש
בהאילנות). עכ"ל.

קוצץ אילן סרק בזה"ז

ויש להעיר מפסקי תוס' פסחים אות קל"ב
בהא דאיתא בגמ' שם (ג, ב) "ת"ר
הקוצץ אילנות טובות אינו רואה סימן
ברכה" שכתב וז"ל: הקוצץ אפילו אילני
סרק אינו רואה סימן ברכה. ובשו"ת קנין
תורה ח"א סי' ל"ט הביא בשם הפתחא
זוטא הטעם בזה עפ"י המבואר בגמ'
כתובות דעתידין כל אילני סרק שבארץ
ישראל שיטענו פירות ולכן אינו רואה סימן

בלקוטי שיחות חכ"ז פ' בחוקותי (סעי'
'א) מביא המאמר שבתו"כ פ'
בחוקותי (פרשה א') בנוגע ללע"ל עה"פ
(ויקרא כו, ד) "ועץ השדה יתן פריו": ומנין
שאפילו אילני סרק עתידין להיות עושין
פירות ת"ל ועץ השדה יתן פריו. ועד"ז
איתא בכתובות (קי"ב, ב) אמר רב חייא בר
אשי אמר רב עתידין כל אילני סרק שבא"י
שיטענו פירות שנאמר (יואל ב, כב) כי עץ
נשא פריו תאנה וגפן נתנו חילם. ובהערה
14 כתב "ולהעיר: דהחילוק בין שני סוגי
אילנות אלו עץ מאכל ואילני סרק הוא גם
בהלכה כו' בעץ מאכל נאמר (שופטים
כ, יט) "לא תשחית את עצה", "רק עץ אשר
תדע כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית
וכרת" (שם, כ) משא"כ אילני מאכל".
עכ"ל.

ובשו"ג שם כתב ע"ז "אין להקשות
דכיון שאילני מאכל אסור
לקצוץ אפילו בחורף, שאז אין עושין פירות
למה מותר לקצוץ אילן סרק בזמן הזה, הרי
(אעפ"י שעכשיו אילני סרק הם) יטענו